

Roseanne breekt lans(je) voor homo's

Het Amerikaanse ABC weigerde met veel misbaar een aflevering van de comedyserie Roseanne uit te zenden, waarin de hoofdrolspeelster en haar homoseksuele vriendin Nancy zoenen in een homocafé. Het is onbekend of de betreffende aflevering wel zal worden uitgezonden door de NCRV. "We moeten het eerst zien", liet een woordvoester weten. Maar een dergelijke werkwijze geldt voor alle nieuw aan te kopen series. Wel werd ons 31 maart alvast een voorproefje gegund. In Lady's Choice 'onthult' Roseanne's vriendin Nancy dat ze gay is.

ELLEN DE VRIES

Blijkbaar vormde Lady's Choice geen reden voor opwinding; deze 'outcoming' passeerde geruisloos de Amerikaanse schermen. Kwade genen mompelen dat er expres deining is veroorzaakt rondom de lesbische kus van Roseanne om de wat verslappende aandacht voor de serie weer eens op te vijzelen. Hoe het ook zij, ABC zegt te vinden dat die scène "niet overeenkomt met hoe de meeste mensen leven." Een dergelijke redenering zou heel wat series hebben doen sneuvelen...

Bovendien, zo stelt onderzoekster Irena Costera Meijer in het boek *Over normaal* gesproken, waarin ze het homogehalte van een aantal series bestudeert, verveelt het kijken naar 'normale' personages de Amerikaanse kijker. Zaken als incest, racisme en homoseksualiteit dirigeren hen buiswaarts. Maar de verhoogde belangstelling zegt nog niets over hoe homo's worden afgebeeld en in welke rol.

De actiegroep GLAAD (Gay and Lesbian Alliance Against Deformation) bepleit sinds jaar en dag een beeldvorming, waarbij homoseksuelen op de buis nu eens niet suïcidaal zijn, aan aids lijden of ontslagen worden, maar als gezonde normale burgers, politie-agenten, leraren en verplegers verschijnen. Een veel voorkomend stereotype met betrekking tot vrouwen in Amerikaanse series, is dat van de 'mannelijke' lesbo. Ook in de aflevering van Roseanne Lady's Choice, waarin Nancy 'bekent' homoseksueel te zijn, wordt dat direct met mannelijkheid geassocieerd.

Houthakkersoverhemd

Roseanne en haar zus vinden dat

Nancy er helemaal niet uitziet als een lesbo, want - ventileren ze - lesbiennes zijn stoere vrachtwagenchauffeurs in verschoten jeans met flanellen houthakkersoverhemd. Een opvatting, die overigens ogenblikkelijk met blikgelach weer wordt gerelativeerd: het is namelijk de kleidij waarin de heteroseksuele zus van Roseanne zich gestoken heeft.

De 'outcoming' krijgt veel aandacht, maar er worden ook veel grappen en grollen gemaakt. Vooroordelen worden en passant op humoristische wijze aan de kaak gesteld. Roseanne kan bovendien haar normale nieuwsgierigheid niet bedwingen. Met kraallogjes informeert ze: "En, heb je hét gedaan?" Op de vraag waarom Nancy niet eerder verteld heeft dat ze op vrouwen valt, antwoordt deze: "Omdat ik niet wist hoe jullie zouden reageren."

Roseanne: "Gewoon, zoals we altijd reageren als je wat persoonlijks vertelt. Eerst maken we er grappen over, en als de lol eraf is, verzinnen we wat anders." Een reactie geheel in overeenstemming met het genre van de comedy, waarin met alles de draak wordt gestoken. Overigens is dat geen vanzelfsprekendheid, want in een eerder uitgezonden aflevering van de *The Golden Girls* - alles draait daar om seksuele toespelingen en dubbelzinnigheden - waarin de broer van Blanche vertelt homoseksueel te zijn, werden (seksuele) grappen wel angstvallig vermeden.

De homo aldaar wordt - een vaker voorkomend fenomeen - 'gedeseksualiseerd' en voorgesteld als de gezellige, vriendelijke schoonzoon; alles behalve een robuuste leernicht. In de aflevering van *The Golden Girls*, waarin een lesbische vriendin van Blanche verliefd wordt op Rose, ge-

Een (oude) castfoto van Roseanne, met linksboven hoofdrolspeelster Roseanne Arnold, zonder houthakkersoverhemd.

beurt hetzelfde. En zo wordt ook in een uitzending van L.A. Law een homoseksuele cliënt gekarakteriseerd als kinderlijk en naïef.

Je zou dus geneigd zijn te denken dat Roseanne de tijd heeft laten voortschrijden. Maar de serie zou pas echt revolutionair zijn als de hoofdrolspeelster voortaan lesbisch zou blijven. Meijer meent dat waar mannelijke homo's nog wel eens in een vaste (bij)rol in series te vinden zijn, lesbiennes vrijwel ontbreken.

Paradijsje

Hoe zit dat met series van Nederlandse makelij in het 'liberale' Holland? Hoofdredacteur Krol van de *Gaykrant* toont zich niet ontevreden. Vergeleken met Amerika is Nederland een paradijsje. Veel moet volgens Krol op het conto worden geschreven van de inmiddels overleden Veronica-journalist Edwin Bakker. Bakker stelde tijdens persviewings stelselmatig het homogehalte van Nederlandse programma's aan de kaak.

Homoseksualiteit is redelijk geïntegreerd in talkshows, programma's als *All you need is Love*, *Klasgenoten* en ook in series, vindt Krol. Naast 'incidentele' homo's is in langlopende series plaats ingeruimd voor vaste homoseksuele (bij)rollen. Daar is bijvoorbeeld de lesbische Teuntje in *Vrouwenvleugel*, het verhaal gaat

dat ook in *Goede Tijden Slechte Tijden* weldra een lesbienne geïntroduceerd wordt en in de serie *MCW* glorieerde de homoseksuele Guus in een vaste bijrol; hoewel gezegd moet worden dat Guus zich later 'bekeerde'.

VARA's *In Voor- en Tegenspoed* kende ook een bijrol voor een zwarte homoseksuele man. En Nederland kan zich beroepen op een serie waarin twee homoseksuele mannen de hoofdrol spelen: In de Vlaamse *Pot*. Al met al geen slecht begin. Toch weerklonk vanuit de homowereld de klacht dat er te weinig hartstochtelijks te zien was: te veel geliefden die in gestreepte pyjamaatjes ontwakten. Dat heeft ongetwijfeld ook met de conventies van genres te maken. In comedy's worden weliswaar toespelingen gemaakt, maar is vaak weinig bloot te zien, in drama is meer mogelijk.

Ooit richtte Meijer een actiegroep op: 'Maak zuster Reini lesbisch' (*MCW*). Even leek het erop dat aan de oproep gehoor werd gegeven, doch helaas... Misschien kan de aandacht zich nu richten op een van de hoofdrolspelers uit het alom geprezen *Pleidooi*: Pam. Want hoe meer homo's, hoe beter. Immers: de ene homo is de andere niet. Verder wachten we maar af wat Roseanne zal doen (en de NCRV).